

Sygn. akt : II Ka 316/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący : SSO Ryszard Warda

sędziowie : SSO Artur Bobiński

SSO Jerzy Pałka /spr/

protokolant: Monika Iwańska

w obecności prokuratora: Andrzeja Ołdakowskiego

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2016 r.

sprawy : A. G. (1)

oskarżonego z art. 178 § 2 i inne kk

z powodu apelacji obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 27 kwietnia 2016 r. sygn. akt II K 98 /16

Orzeka:

1/ Zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

2/ Zwalnia oskarżonego od kosztów i opłat sądowych za II instancję przejmując je na rzecz Skarbu Państwa.

3/ Zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. N. i S. N. kwoty po 1200 zł tytułem zwrotu wydatków za udział pełnomocnika w II instancji.

Sygn. akt II Ka 316/16

UZASADNIENIE

A. G. (1) został oskarżony o to, że

I. w dniu 4 października 2015 r. o godzinie 01:15 na drodze publicznej w miejscowości C., gm. G., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym art. 19 ust. 1 Prawo o ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki O. (...) nr rej. (...) nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze i usytuowania terenu, po czym po wyjściu z łuku w lewo, patrząc w stronę miejscowości C. stracił panowanie nad pojazdem, w wyniku czego wjechał do przydrożnego rowu po stronie prawej, patrząc w kierunku miejscowości C., a następnie uderzył w drzewo prawą stroną pojazdu, w wyniku czego pasażerka pojazdu O. (...) Ż. N., poniosła śmierć na miejscu, przy czym czynu tego dopuścił się będąc w stanie nietrzeźwości, przy stwierdzonej zawartości alkoholu etylowego we krwi 2,25 ‰, tj. o czyn z art.177 § 2 k.k. w zw. z art.178 § 1 k.k.,

II. w dniu 4 października 2015 r. o godzinie 01:15 na drodze publicznej w miejscowości C., gm. G., kierował samochodem osobowym marki O. (...) nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości przy stwierdzonej zawartości alkoholu etylowego we krwi 2,25 ‰, tj. o czyn z art. 178 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r. wydanym w sprawie sygn. II K 98/16 Sąd Rejonowy w Ostrołęce w ramach zarzucanego czynu z punktu I aktu oskarżenia uznał oskarżonego A. G. (1) za winnego tego, że w dniu 4 października 2015 r. około godziny 01:15 na drodze publicznej w miejscowości C., gm. G. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując w stanie nietrzeźwości, przy stwierdzonej zawartości alkoholu etylowego we krwi 1,77 ‰ samochodem osobowym marki O. (...) nr rej. (...) z prędkością niezapewniającą panowania nad pojazdem, nie dostosowując prędkości samochodu do widoczności na drodze, stanu pojazdu, usytuowania drogi w wyniku czego w czasie jazdy po łuku drogi w lewo stracił panowanie nad pojazdem zjeżdżając na pobocze, a następnie uderzył samochodem w drzewa, co skutkowało powstaniem obrażeń ciała pasażerki Ż. N., które spowodowały jej śmierć i za tak przypisany czyn na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. oskarżonego skazał i wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 42 § 3 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, zaś na podstawie art. 47 § 3 k.k. zasądził od oskarżonego A. G. (1) na rzecz A. N. i S. N. nawiazki w kwotach po 10 000 tysięcy złotych.

Następnie Sąd uznał A. G. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z punktu II aktu oskarżenia z tym, że ustalił, iż oskarżony dopuścił się czynu około godziny 01:15 na odcinku drogi P.-C. i tak przypisany czyn zakwalifikował z art. 178a § 1 k.k. i za to na tej podstawie A. G. (1) skazał i wymierzył mu karę 6 sześcioletniego pozbawienia wolności. Na mocy art. 42 § 2 k.k. i art. 43a § 2 k.k. Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat oraz nałożył obowiązek spełnienia świadczenia pieniężnego w kwocie 5000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W dalszej części wyroku Sąd na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 90 § 2 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności oraz środki karne zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i wymierzył oskarżonemu A. G. (1) karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności Sąd zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 6 października 2015 r. godz. 11.30 do 27 kwietnia 2016 r. W punkcie IX wyroku Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. N. i S. N. po 1600 złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika, w punkcie X zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych i przejął je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku w części dotyczącej kary zasadniczej oraz orzeczonego środka karnego na korzyść oskarżonego wniósł jego obrońca. Orzeczeniu temu zarzucił:

1. rażąco niewspółmierność kary 4 lat pozbawienia wolności przy wymiarze której Sąd:

- nie uwzględnił w sposób należyty okoliczności działających na korzyść oskarżonego i nie nadał im należytego znaczenia,
- zaliczył do okoliczności obciążających, te które należą do znamion czynu karalnego, a mianowicie, iż oskarżony w czasie wypadku był w stanie nietrzeźwości,
- pominął istotną okoliczność, a mianowicie stan świadomości pokrzywdzonej co do faktu podjęcia decyzji o wspólnej jeździe pojazdem kierowanym przez nietrzeźwą osobę, a tym samym stopień przyczynienia się pokrzywdzonej do zaistniałego skutku inkryminowanego zdarzenia,

uwzględnienie powyżej wskazanych okoliczności powinno skutkować orzeczeniem kary za czyn zarzucony oskarżonemu w punkcie I aktu oskarżenia w dolnych granicach ustawowego zagrożenia przewidzianego przez ustawodawcę,

2. rażąco niewspółmierność orzeczonego wobec oskarżonego A. G. (1) środka karnego w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów przy stosowaniu, którego Sąd nie uwzględnił w sposób należyty okoliczności działających na korzyść oskarżonego i nie nadał im należytego znaczenia, których uwzględnienie w należyтым stopniu powinno skutkować łagodniejszym ukształtowaniem orzeczenia w zakresie stosowanego środka karnego.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez inne ukształtowanie kary pozbawienia wolności, zamiast kary 4 lat pozbawienia wolności, orzeczenia tej kary w dolnych granicach przewidzianych przez ustawodawcę za przypisane oskarżonemu przestępstwo oraz inne ukształtowanie orzeczonego i środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jest niezasadna.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż kontrola instancyjna wykazała, że postępowanie w przedmiotowej sprawie prowadzone było w sposób zgodny z przepisami postępowania. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, ocenił dowody z uwzględnieniem dyrektyw przewidzianych w art. 7 k.p.k. i na tej podstawie dokonał właściwych ustaleń faktycznych, nie kwestionowanych zresztą w apelacji.

W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji wydał orzeczenie w sposób prawidłowy przypisując oskarżonemu odpowiedzialność za zarzucane czyny i wymierzając sprawiedliwą karę łączną pozbawienia wolności i środki karne.

Rażąca niewspółmierność kary, na którą powołuje się obrońca oskarżonego, zachodzić może tylko wówczas, gdyby na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Na gruncie art. 438 pkt. 4 k.p.k. nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Przenosząc rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, iż orzeczone wobec A. G. (1) kara łączna 4 lat pozbawienia wolności oraz łączny zakaz dożywotniego prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych stanowi niezbędną dolegliwość dla oskarżonego i jest w pełni uzasadniona.

Sąd Okręgowy analizując okoliczności przedmiotowe i podmiotowe czynów przypisanych oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem nie znalazł podstaw do uznania, że orzeczone wobec niego kara jest rażąco niewspółmierna w sensie jej rażącej surowości. Orzeczone kara łączna jest bowiem współmierna do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynów przypisanych oskarżonemu. Sąd meriti wnikliwie i przekonująco uzasadnił swoje stanowisko w zakresie wymiaru kary zasadniczej. Przy jej wymiarze rozważył zarówno okoliczności obciążające, jak i łagodzące. Okoliczności te Sąd Rejonowy w sposób właściwy wyważył, a wynik ten przełożył na wymiar kary pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Okręgowego kara łączna 4 lat pozbawienia wolności jest uzasadnioną i sprawiedliwą odpłatą za popełnione przestępstwo, która spełni swe role w zakresie prewencji indywidualnej i ogólnej w pozytywnym tego słowa znaczeniu. Podkreślenia wymaga bowiem to, że ze względu na społeczne oddziaływanie kary zachodzi potrzeba wymierzania takich kar, które odpowiadają społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dają gwarancję skutecznego zwalczania przestępczości, tworzą atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego i potępienia, a nie współczucia dla ludzi, którzy łamią prawo. Nie można pominąć okoliczności, iż A. G. (1) naruszył kilka zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, nie dostosował prędkości pojazdu do widoczności na drodze, stanu pojazdu i usytuowania drogi, a także znajdował się w stanie nietrzeźwości, przy stwierdzonej zawartości alkoholu etylowego we krwi 1,77 ‰. Naruszeń bezpieczeństwa dokonał umyślnie. Na każdą z tych okoliczności oskarżony miał wpływ. To on decydował o tym z jaką prędkością poruszał się kierowany przezeń pojazd, to on podjął decyzję o kierowaniu pojazdem w stanie nietrzeźwości.

Nie zasługują więc na uwzględnienie argumenty apelacji o przyczynieniu się pokrzywdzonej Ż. N. do powstania skutków inkryminowanego zdarzenia.

Sąd orzekający w odpowiednim zakresie przy wymiarze kary przyznał prymat względem wychowawczym, które przede wszystkim winny znaleźć zastosowanie wobec sprawcy młodocianego. Przepięstwo popełnione przez A. G. (1) jest zagrożone karą pozbawienia wolności od 9 miesięcy do 12 lat pozbawienia wolności (art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.). Kara 4 lat pozbawienia wolności oscyluje zatem w dolnych granicach zagrożenia, na co pozwoliła okoliczność uprzedniej niekaralności oskarżonego oraz fakt, iż oskarżony nie jest sprawcą zdemoralizowanym. Kara ta musi jednak stanowić dolegliwość dla sprawcy wypadku śmiertelnego, który naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w kilku istotnych aspektach. Oskarżony umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, nastąpiło to w sposób wyraźny, zlekceważył podstawowe obowiązki w zakresie zachowania wymaganej ostrożności, przy zachowaniu których nie doszłoby do tak tragicznego w skutkach wypadku. Kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, którego poziom uznać należy za stosunkowo wysoki. Mając na uwadze te właśnie okoliczności zgodzić należy się z oceną Sądu Rejonowego, że brak jest przesłanek do dalszego obniżenia wymiaru kary wobec oskarżonego, a tym bardziej za uznanie orzeczonej kary za rażąco wygórowaną.

Odnośnie zaś wymiaru orzeczonego wobec A. G. (1) dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, przepis art. 42 § 3 k.k. ma jednoznaczną wymowę. Sąd orzeka tenże zakaz w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 k.k. jeżeli w czasie jego dokonania oskarżony znajdował się w stanie nietrzeźwości. Orzeczenie tego obowiązku jest zatem obligatoryjne, a odstępianie od niego dopuszczalne wyłącznie gdy zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami. W realiach niniejszego postępowania nie wystąpiły takie okoliczności, które nadawałyby sprawie rangę wyjątkowego wypadku.

Chybiony jest również zarzut skarżącego obrońcy, iżby Sąd Rejonowy zaliczył do okoliczności obciążających, te które należą do znamion czynu karalnego, a mianowicie stanu nietrzeźwości oskarżonego tempore criminis. Obrońca powołując się na stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 9 września 2009 r. (sygn. II AKa 228/09) wypaczył jego treść, stąd jego wywody na ten temat uznać należy wyłącznie za gołosłowną polemikę z prawidłowymi rozważaniami Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w przywołanym wyroku rzeczywiście zważył, iż okoliczność, która stanowi znamię czynu zabronionego przez ustawę karną, nie może być traktowana dodatkowo jako okoliczność wpływająca na wymiar kary w ramach tej właśnie sankcji, gdyż została już uwzględniona przez ustawodawcę przy zakreślaniu granic ustawowego zagrożenia (sankcji karnej). Jednakże Sąd ten zastrzegł wyjątek dotyczący okoliczności podlegających stopniowaniu co do nasilenia. Stan nietrzeźwości uznać należy właśnie taką okoliczności. Jego stwierdzenie wpływa obostrzająco na kwalifikację prawną czynu poprzez konieczność zastosowania art. 178 § 1 k.k., zaś ustalona wartość stężenia alkoholu we krwi może mieć znaczenie na gruncie wymiaru kary. W okolicznościach dowodowych niniejszej sprawy stan nietrzeźwości A. G. (1) niewątpliwie należało uwzględnić w obydwu aspektach. Oskarżony w wieczór i część nocy z 3 na 4 października 2015 r. spożywał alkohol z innymi osobami. Wyniki przeprowadzonych badań wykazały u niego znaczne stężenie alkoholu (1,77‰).

Podsumowując, zarzuty obrońcy byłyby skuteczne tylko wtedy, gdyby skarżący przekonał, że wymierzone oskarżonemu kara łączna pozbawienia wolności i środek karny były niesprawiedliwe, bo rażąco surowe. Niesprawiedliwość kary i środków karnych musiałaby rzucać się w oczy w stopniu nie do zaakceptowania. Tak jednak nie jest w niniejszej sprawie. Orzeczenie o karze i środkach karnych w niniejszej sprawie nie należy do łagodnych, ale też łagodnym być nie może, na co wskazał Sąd Rejonowy i co akceptuje Sąd Odwoławczy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. N. i S. N. kwoty po 1200 zł tytułem zwrotu wydatków za udział pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym oraz zwolnił A. G. (1) od kosztów i opłat sądowych za II instancję przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji wyroku.